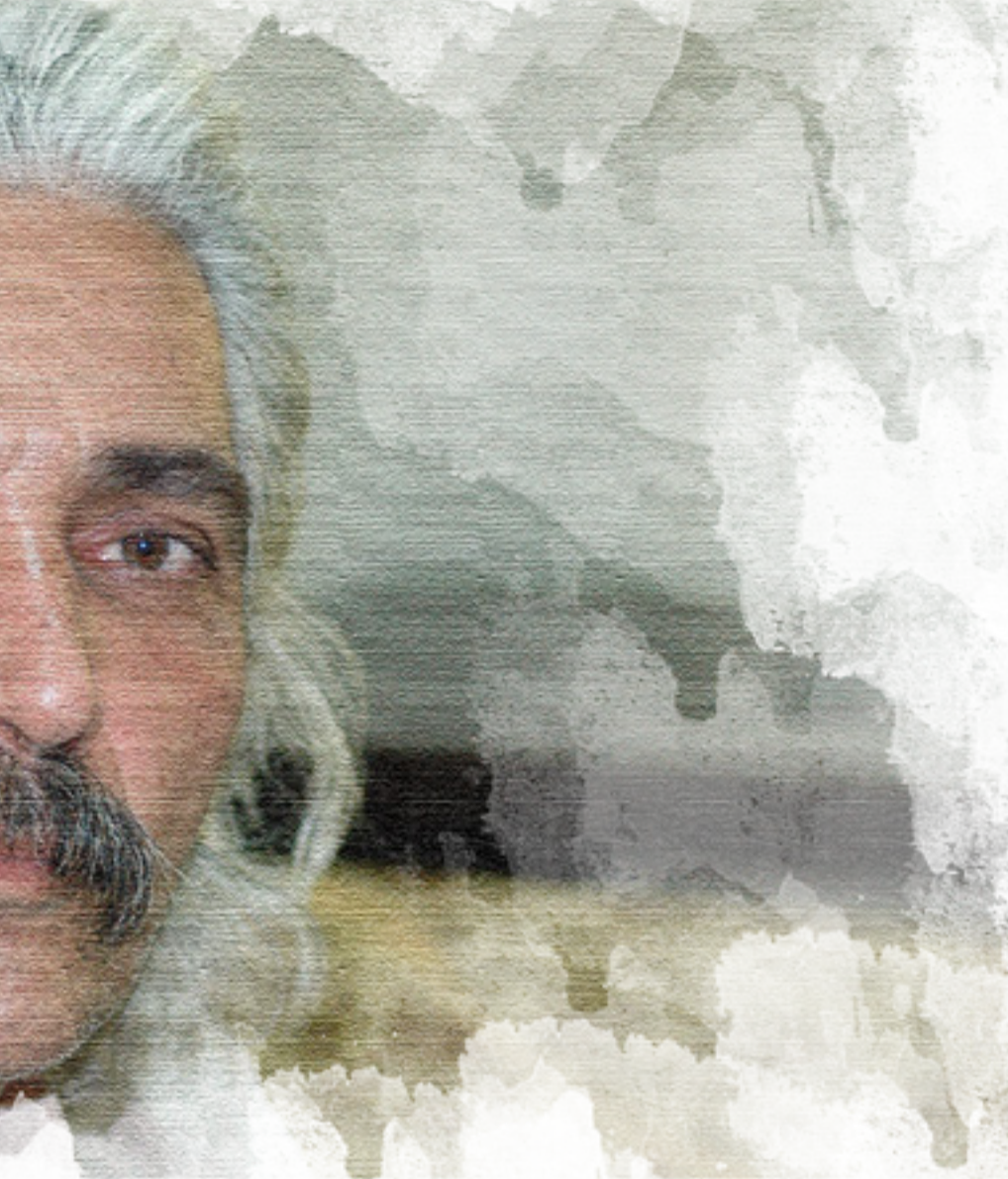

شاعیری عارف و عارفی شاعیر، له سهرهوهی تیگه ی

ژهنه پالی پایز شاعیر (محمد عومر عوسمان) له گفتوگۆ تاییه تهی "پهیک" داس له جوانیی و عیرفان و خوشویستی ژن و په یوه نندی نیوان ئیلتیزام و شاعیر دهکات، ئه لیره دا جیهانییی خۆی بۆ "پایز" شیده کاته وه و لاشی وایه عارف و شاعیر، له سهرهوهی تیگه یشتی خه لکی ئاسایین.

***حه**
عومر چۆن پیناسه ی شاعیر دهکات؟

پیناسه بۆ کئ، بۆ خۆی، یان بۆ بهرام به ره کانی؟

***له سهره تا دا بۆ خۆی و پاشان بۆ بهرام به ره کانی.**

بۆ خۆم وه کو ههر شاعیریک، شاعیر پیناسه ی نییه و نه مکر دووه، ته نیا ههستی پیده کهم. گۆمیکه و تیده کهوم. ته میکه و دامد گریت. تاوئیکه و له گیانم به رده بیت. من ته نیا ههستی پیده کهم. له راستیشدا من به دوا ی ئه ودا ناگه رپم، بشگه رپم بۆ من نادۆز رپته وه، ئه و دیت بۆ لای من و له پرێکدا داگیرم دهکات، من شاعیرم نه نووسیوه. شاعیر منی نووسیوه، شاعیر خۆی کردووه به جهسته و ههست و ناخ و قه له م و وشه ی مندا و خۆی نووسیوه ته وه. هه ئه وه شه من شاعیریکه زۆر بلێی دیوان ئه ستور نیم، شاعیر که هات، ده مناسیت، منیش ئه و ده ناسم، ئیتر پتویست ناکات بۆ خۆم پیناسه ی بکه م، کام عاشق و خۆشه ویست دلداره که ی پیناسه دهکات، ئه و ته نیا ههستی پیده کات و له به رده میدا سه ما له سه ر لاقی گیان دهکات، پیناسه کردن بۆ بهرام به ره، له کاتیکدا تۆ بۆ که سیک له سه ر شتیک ده دویت، پیناسه کردن و ئه و زاراره لۆجیکه و مه نتقییانه دپنه کایه وه.

*** بۆ بهرام به ره کات چۆنی پیناسه ده که پت؟**

یه کهم جار هه ز ده که م ئه وه بلیم، که هه موو کائین و بوونه وه ره فیزیایی و فه لسه فیه کان پیناسه کراو نین، زۆر ته وه ره له هه موو زانست و هونه ره کاند هه یه که حیسابیشیان بۆ ده کرت، به لام پیناسه نا کرین، بۆ نمونه له بیرکاریدا، دابه شکردن له سه ر (سفر) پیناسه نه کراوه، له فه لسه فه و عیرفانییدا خودا پیناسه نه کراوه، له به ره وه ی که به پیتی پتوهره کانی زانستی لۆجیک یان مه نتیق، پیناسه کار ده بیت به سه ر پیناسه کراودا زال بیت و له هه موو لایه نیکه وه زانیاری له سه ر بیت.

یان دیاره ی عه شق، له سه ر ده می یه که مین عه شقه وه تاکو ئیستا هه ول بۆ پیناسه کردنی عه شق دراوه، که چی هیشتا ش که هیشتا یه مرۆف عاشق ده بیت و هه موو سۆفی و عارف و زانا و ده رووناسه کانی ش نه یان توانیوه پیناسه یه کی گشتی و ته وای و له سه ر به دن. شاعیریش پیناسه نه کراویکی هه سه پتیکراوه.

*** هه ر پتویسته بۆ قسه کردن له سه ر شاعیر، له خالیکه وه ده ست پتیکه یین.**

ئه وه بوو که بزاین شاعیر به پیتی ئه و چۆره ی که شاعیر و ته نانه ت خۆته ریش ههستی پیده کات و لپی تیده کات، پیناسه که ی ده گۆر دیت، ته نانه ت هه ندیک پیناسه ش تاییه تن به که سی و کاتیکه دیاریکراو، وه ک (تی. اس. ئه لپوه) گه و ره شاعیری سه ده ی بیسته می ئه مریکا ده لیت: «شاعیر، عاره ق پزاندنی رۆحه»، یان (ژان کۆکتۆ) ده لیت: «شاعیر پیدایهستییه که، بریا ده مزانی بۆ؟». بۆیه ئیمه ش هه ر چه نده هه ول به دین، ناتوانین شاعیر بکه یه ناو چوارچۆیه ی پیناسه یه کی هه تاهه تایی، شاعیر حاله تیکه جیوه ی هه یه، له سه ر یه ک شکل و شپۆه ناوه ستیت، له به ر ئه وه یه که له پابردو و ئیستا و داهاتو شدا نا کریت شاعیر بخریته ناو چوارچۆیه ی پیناسه یه کی هه تاهه تاییه وه، پیناسه وه کو چی؟ بۆ نمونه ده لیت: ناو له تۆکسجینتیک و دوو هایدرو جین پیکه اتووه، به لام ئه مه له بهرام به ره شاعیردا ناگوت ریت، من کاتیکه که هاتوومه ته سه ر شاعیر نووسین،

به و گیان و رۆحیانه ته وه بووه که چاوم ته نیا قه له م و کاغه زه که ی به رده مم ببینیت، له کاتی شاعیر نووسیندا هه موو ئیلتیزامیکه ئایدیۆلۆژیی و فیکریی ده خه مه ئه و لاه. من به لاه وه زۆر سه یره که سانیک داده نیشن و ده لئین شاعیریکه سۆشالیست، یان شاعیری ناسیۆنالیست و هتد... ده نووسین، شاعیر ده بیت شاعیر بیت، زۆر جار هه یه ده لئین: شاعیر وه سفی نییه، شاعیر شاعیره.

*** په یوه نندی شاعیر و شاعیر چۆن هه لده سه نگیت، شاعیر بۆ شاعیره که ی وه ک چیه، وه ک ده ستکرد و ده سته وتیکه، یان به ره میکه که به پیتی مه به ست و پیدایهستییه کی تاییه ت ئه فرۆنداره؟**

هه ندی جار هه یه ئازیرتیکه وه ک تۆ له نه خۆشخانه یه و پتویستی به خۆین هه یه، بۆ ئه وه ی گیانی به به ردا بیته وه و تۆ به شیک له خۆینی خۆت له بوونی خۆتی پیده به خشیت. بێگومان ئه و شاعیره ش ده بیت به شیک له ژیا نی، به شیک له بوونی من، به شیک له لئنده کانی دلی من، له و کاته دا شاعیر به شیک له ژیا نی خۆی به و شاعیره ده به خشیت، وه ک ئه فراندنی بوونه وه ریک کاریکی پیرۆزه، له به ره وه ی تۆ بوونه وه ریکت به دنیا هینا وه که پیش له تۆ، پیش له و ساته و ههسته، بوونی نه بووه. بۆیه به کاریکی خودایی ده زان ریت.

*** ئه و بوونه وه رانه ی که تۆ وه ک شاعیر به دنیا ت هینان، په یوه نندیه کی ئیچگار راسته وخۆ و هه ستیکراویان له گه ل سروشتدا و به تاییه ت وه رزی پاییزدا هه یه. حه مه عومر له پاییزدا چی بپنیه، چی دۆزیسه ته وه که له یه که م سه رنجاندنیدا بۆ شاعیر، تا ئیستا ش ته ی توانیوه چاری لئه لگرت؟**

سیمبولی پاییز له سه ر یه ک و اتا ناوه ستیت، رهنگه له وینه یه کی شاعیریدا وه ک شتیکه جوان سه یری بکه یین، له شوینیکدا سیمبول بیت، له شوینیکدا گوزارشت بیت له قوربانیدان، تۆ به رده وام به درێژایی ژیا نی خۆت، له ژیر سیبه ری داری سه وزدا دانیش تویت، تا ئیستا بپنیه ته کچیکه جوان، پاش دانیشن و حه وانه وه ی له ژیر سیبه ری ئه و داره دا، کاتی رۆیشتن به داره که بلیت: سوپاس! من ئه و گه لا سه وزه ده بینم که سیبه رت بۆ ده کات، که زنده گیت پیده به خشیت، ئاسوده بیت پیده دات، به لام له کاتی وه ریندا خه لک لاقی له سه ردا ده نیت و ده که وینه ژیر پیلاره کانه وه، بۆ من پاییز ئه و گه لا وه ریوانه یه که چیتر که س سه یریان ناکات، بۆ من ئه و ژیا نه زه رد هه لگه راوه یه که خه لک به مردوو ی ده زانیت، خۆ نه شمردووه و ناشمریت، به لام خه لک له بیر و یادی ده کات و پیزی داری پاییز ناگرت، له به ره وه ی سیبه ری

نه ماوه. من له سه ر یه ک پوئیا و یه ک بۆچوون سه یری پاییزم نه کردووه، ده کرتیت گۆپله یه کی شاعیری من له سه ر پاییز هاوکات پۆمانسی بیت و سیمبولیکیش بیت.

*** پاییز چۆر یکه له گله ی، که واته ده توانین**

خۆشه ویستی که سیک، خوشویستی به شیکه له بوونی ئه و، به شیکه به هه موو گیانته وه، هه موو گیانی ئه وت خوشبوویت، ده بیت ش مرۆقایه تی خوشبوویت

بکات، که چۆن دلی لیده دات و شاعیر به راستگی یانه ترین شپۆاز شاعیره که ی وه ک بوونه وریکه سه ره بخۆ به دنیا هینا وه و بهرام به ره که ی سه یری بکات و شاعیر پیشانی نه دات و بۆ خۆی ببینیت، ئه مه راستگی یه له شاعیردا.

دووه م ئیلتیزامیک که من بۆ شاعیری داده نیم، ئیلتیزام به مرۆفه، شاعیر ته نیا و ته نیا به مرۆف مولته زیمه و بهس، له م هه موو بوونه وه ره که خودا ئه فراندوویه تی، شاعیر به شپۆه یه کی تاییه ت و هونه ر به شپۆه یه کی مرۆف خاوه ن شعوره، شاعیریش ته نیا له لایه ن مرۆفه وه ده خولقت و بۆ مرۆفیش ده خۆیت ته وه.

*** ئایا ئیلتیزام به مرۆفیش خۆی چۆر یکه له ئیلتیزام نییه؟**
تۆ خه ریکه من ده خه یته ناو ئه و باسه وه، که زۆریشم پتخۆشه. ئایدیۆلۆژیا ریگه به شاعیریک ده دات که سه ر به ئه و بیت، هه روه ها ئایین و سیاسه ت و حیزبیش هه ر به و شپۆه یه، به بیچه وانه ی ئه و بۆچووانه په وتیکه هونه ریی له ئه وروپا دژ به ئیلتیزامی هونه ر هاته ئاره وه، که ده یگوت: هونه ر بۆ هونه ر، به لام پرسیار ئه وه یه ئایا هونه ر به یه بهرام به ره ده خولقت؟

لیره دا باس له ئیلتیزام و به ستراوه یی شاعیر بکه یین، به بۆچوونی تۆ شاعیر و ئیلتیزام چ په یوه نندیه کیان هه یه، ئه ویش به واتایه کی گشتی، ئیلتیزام به ئایدیۆلۆژیا، به ئایین، به سیاسه ت، به حیزبیکه دیاریکراو و به که سیکه ده ستنیشانکراو؟

*** کام راستگی، راستگی یه ئه فلا تۆنییه که، که ده لیت: شاعیر له به ره وه ی مه جازه و واقع نییه، راست نییه و درۆیه و شاعیریش ناراستگزر و درۆزه و ناییت بیته ناو گۆماره وه؟**

نا! مه به ستی من له راستگی، راستگی به پیچه وانه ی درۆ، یان مه جاز له بهرام به ره حه قیقه تدا نییه، راستگی له پوانگه ی منه وه بۆ شاعیر گوزارشتکردنی راستگی یانه و به یج ده ستیوه ردانی شاعیره، ده بیت

به رامبه ره که هه ست به گیانی ئه و شاعیره بکات بزانی و هه ست به وه

*** پاییز چۆر یکه له گله ی، که واته ده توانین**